

УДК 343.1

Дзиндра М. М.

аспірант кафедри кримінального процесу та криміналістики Юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка

РОЛЬ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ ІНСТИТУТІВ У ВИЗНАЧЕННІ МЕЖ РОЗСУДУ СУДУ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Глобалізаційні процеси у сучасному світі, зокрема у правовій сфері, викликають зближення правових систем, уніфікацію в підходах до розуміння різних правових явищ та імплементацію позитивних практик демократичних держав. Активний вплив на формування законодавства України здійснюють наддержавні правові інституції - зокрема міжнародні організації, такі як Рада Європи та ООН, а також Європейський союз, на шляху до членства в якому перебуває Україна.

Питання відправлення правосуддя займає особливо важливе місце в державній правовій політиці України і викликає інтерес та стурбованість міжнародної правової спільноти. 24 жовтня 2014 року було утворено Раду з питань судової реформи, як консультативно-дорадчий орган при Президентові України. Основними завданнями Ради, зокрема, є сприяння налагодженню ефективного механізму взаємодії державних органів, інститутів громадянського суспільства та міжнародних організацій з

© Дзиндра М. М., 2017

© Національний університет «Острозька академія», 2017

-
- Роль міжнародно-правових інститутів у визначенні меж розсуду суду в кримінальному провадженні / М. М. Дзиндра // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2017. – № 2(16) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2017/n2/17dmmvkr.pdf>.

питань підготовки і реалізації стратегії реформування судоустрою та судочинства, інших суміжних правових інститутів. Рада з питань судової реформи у своїй діяльності активно співпрацює з міжнародними організаціями та працює над впровадженням міжнародно-правових стандартів здійснення правосуддя.

Ці факти свідчать про актуальність питань реформування правосуддя та вплив міжнародно-правових інститутів на цей процес. Зокрема, актуальним є питання розсуду суду, оскільки значна частина питань передбачених КПК України не має чіткого правового регулювання та вирішується суддею самостійно.

Дана стаття спрямована на визначення ролі міжнародно-правових інститутів на питання розсуду суду в кримінальному провадженні України, визначення позитивних практик застосування судового розсуду та можливості його імплементації в правову систему України.

Зважаючи на ступінь допустимих правових обмежень прав людини у кримінально-процесуальних відносинах, необхідним є встановлення чітких гарантій та унеможливлення процесуальних зловживань чи порушень. Зокрема, такою гарантією виступає наявність визначених меж розсуду суду, які встановлюють рамки в яких суддя може приймати рішення, виходячи з власного розуміння концепції верховенства права.

Визначення поняття та змісту категорії меж судового розсуду в кримінальному процесі потребує з'ясування з урахуванням міжнародно-правових практик та стандартів.

Стан дослідження. В національному контексті це питання досліджувалось такими науковцями, як Рісний М. Б., Канцір В. С., Вапнярчук В. В., Грошевий Ю. М. та інші. Проте відсутні напрацювання, які б представили питання меж судового розсуду в кримінальному

▪ Роль міжнародно-правових інститутів у визначенні меж розсуду суду в кримінальному провадженні / М. М. Дзіндра // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2017. – № 2(16) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2017/n2/17dmmvkr.pdf>.

провадженні в міжнародному контексті, що і зумовило актуальність даного дослідження.

Поняття і суть меж судового розсуду. Визначення меж судового розсуду залишається найбільш дискусійним питанням суддівської дискреції. Перш за все необхідно з'ясувати, що входить у зміст поняття меж судового розсуду. Як слушно зазначає відомий дослідник питання суддівської дискреції Аарон Барак, будь-які повноваження судді не є абсолютними. Навіть, якщо закон не встановлює конкретних меж, на суддю накладаються обмеження визначені загальними правовими приписами та принципами права. Межі розсуду визначаються як будь-які правила, принципи, що їх зобов'язаний дотримуватися орган, котрий здійснює правозастосування [1, 28]. Також межі розсуду визначаються як правові положення, котрі лімітують можливість вибору суб'єкта правозастосування [2, 8].

В правовій доктрині науковцями вироблено два аспекти меж судового розсуду - з одного боку, ці межі встановлюються правовими нормами і об'єктивовані у законодавчі приписи та принципи права, з іншого боку - вони тісно зв'язані з особистістю судді, його правосвідомістю, рівнем кваліфікації та життєвим досвідом [3, 2]. Такий дуальний поділ підстав для визначення меж судового розсуду притаманний як національним суддям, так і суддям міжнародних судових інституцій. Проте суб'єктивні характеристики судді не є предметом даного дослідження та потребують детального вивчення в межах інших наукових праць.

Межі розсуду в міжнародних інститутах. Судова правотворчість на міжнародному рівні є неминучою і відповідає інтересам самих держав, які є учасниками міжнародної організації, оскільки узгоджує їхні інтереси та дозволяє справедливо вирішувати конфліктні ситуації. Досліджуючи питання меж судового розсуду в кримінальному провадженні відповідно

▪ Роль міжнародно-правових інститутів у визначенні меж розсуду суду в кримінальному провадженні / М. М. Дзиндра // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2017. – № 2(16) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2017/n2/17dmmvkr.pdf>.

до міжнародно-правових стандартів здійснення судочинства, ми стикаємось із проблемою бінарності правового регулювання, тобто наявності на різних рівнях приписів, які регулюють одне і те ж питання, і досить часто не однаково. Однозначну відповідь на питання вирішення цієї колізії дає сам КПК України у статті 9, яка встановлює правило, що у разі якщо норми цього Кодексу суперечать міжнародному договору, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, застосовуються положення відповідного міжнародного договору України.

Дещо інакше виглядає вирішення цього питання у контексті застосування практики ЄСПЛ, оскільки у ст. 9 КПК України встановлено, що кримінальне процесуальне законодавство України застосовується з урахуванням практики Європейського суду з прав людини, а також Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» у ст. 17 встановлює, що суди застосовують при розгляді справ Конвенцію та практику Суду як джерело права. Тобто однозначної відповіді про пріоритетність практики ЄСПЛ з даних положень ми не знаходимо. Проте таку відповідь ми знаходимо у беззаперечному обов'язку України виконувати рішення ЄСПЛ відповідно до ст. 46 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, згідно з якою Високі Договірні Сторони зобов'язуються виконувати остаточні рішення Суду в будь-яких справах, у яких вони є сторонами. Рішення ЄСПЛ не підлягає перегляду жодною іншою судовою установою чи органом і не може скасоване чи змінене.

На обсяг розсуду який надається державним судовим органам в межах певної міжнародної організації впливають декілька факторів:

- 1) кількість держав-учасниць міжнародної організації;
- 2) складність процедури внесення змін в угоду, яка регулює членство в міжнародній організації;

▪ Роль міжнародно-правових інститутів у визначенні меж розсуду суду в кримінальному провадженні / М. М. Дзиндра // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2017. – № 2(16) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2017/n2/17dmmvkrp.pdf>.

3) вартість функціонування певної міжнародної організації

Всі ці фактори тісно пов'язані між собою. У двосторонніх міжнародних відносинах обсяг дискреційних повноважень держав, зокрема їх судових органів, є значно меншим, ніж у міжнародних спільнотах з великою кількістю учасників, оскільки процедура внесення змін у регулятивні документи потребує значно менших часових, фінансових та людських ресурсів. Регулятивні документи міжнародних організацій, в яких є значна кількість учасників, часто формулюються із застосуванням відносно-визначених норм, задля надання можливості державам-членам їх максимально ефективного застосування у національному контексті, виходячи із культурних, економічних, соціальних та інших особливостей держав.

Межі розсуду суду в практиці ЄСПЛ. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод (надалі - Конвенція) характеризується високим рівнем абстрактності та відносної визначеності змісту її норм. Таке формулювання норм Конвенції є виправданим та зумовленим низкою факторів, зокрема: 1) абсолютна неможливість встановити вичерпний перелік чітко визначених обставин, які матимуть значення при ухваленні рішень у процесі застосування конвенційних норм з огляду на надто широку культурну, економічну, правову багатоманітність держав-учасниць; 2) необхідність врегулювання суспільних відносин, що вже регламентуються такими моральними нормами і принципами, чітко дефініювати зміст яких неможливо; 3) прагнення забезпечити «гнучкість» конвенційних норм та їх динамічність у процесі тривалого застосування [5, 162].

У порівнянні із суддями національних судів судді ЄСПЛ користуються значно ширшими межами розсуду і, відповідно, можливостями для судової правотворчості. Така широта розсуду створює

▪ Роль міжнародно-правових інститутів у визначенні меж розсуду суду в кримінальному провадженні / М. М. Дзиндра // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2017. – № 2(16) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2017/n2/17dmmvkrp.pdf>.

умови для юристократії. Цей термін вперше запропонував канадський дослідник Ран Хіршл маючи на увазі механізм перегляду судами законодавчих актів на предмет їх відповідності правам людини [6, 613]. Цей механізм надав простір для подальшого розширення сфер компетенції судів та їх спроможності чинити реальний вплив на формування політичних рішень через інтерпретацію змісту прав людини [7, 12].

ЄСПЛ неодноразово у своїй практиці стикався із питанням меж розсуду держави (зокрема її судових органів) результатом чого стало вироблення доктрини «margin of appreciation» (межі, в яких ЄСПЛ схвалює прийняття рішень державами на їх розсуд). Хоча ми не знаходимо формулювання цієї концепції в тексті Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, вперше вона з'явилась у звіті Комісії у 1958 році у справі Греція проти Об'єднаного Королівства щодо порушень прав людини на Кіпрі, та з цього часу дана концепція зустрічається у більш ніж 700 рішеннях ЄСПЛ.

Концепція «margin of appreciation» дає гнучкість, яка необхідна для уникнення руйнівних протистоянь між Європейським судом з прав людини та державами-членами Ради Європи. Вона робить можливим віднайдення рівноваги між незалежністю держав-членів та їхніми зобов'язаннями за Європейською конвенцією з прав людини [8, 34].

Вважаємо, що дана концепція свободи розсуду держав стосується як кола питань, які самостійно вирішують держави, так і змістовного наповнення та тлумачення норм, які регулюють певні суспільні відносини. Таким чином, вона безсумнівно застосовна і до питання суддівської дискреції в кримінальному провадженні.

У своїх рішеннях Суд стверджує, що його завдання полягає не у здійсненні наглядових повноважень над відповідними державними органами, а більшою мірою, у перевірці того, чи рішення було прийняте в

▪ Роль міжнародно-правових інститутів у визначенні меж розсуду суду в кримінальному провадженні / М. М. Дзіндра // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2017. – № 2(16) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2017/n2/17dmmvkrp.pdf>.

межах наданої органу свободи. Це не означає, що нагляд обмежується ствердженням того, чи держава використовувала свої дискреційні повноваження розсудливо, обережно та сумлінно. Завдання суду полягає у оцінці заявленого порушення в контексті усієї справи і визначення, чи воно було пропорційне до переслідуваної законної мети і чи наведені національною владою аргументи є належними та достатніми (*Bédat v. Switzerland* (2016), *Hamalainen v. Finland* (2014)).

При вирішенні різних питань, межі розсуду держав не є однаковими. Так, найвужчими вони є в контексті статей 2 та 3 Конвенції, які встановлюють абсолютну заборону порушення права на життя та застосування катування, нелюдського чи такого що принижує гідність людини поводження чи покарання. Широкими межі розсуду є переважно у справах щодо питань політичної організації, економіки, соціальної моралі, які характеризують демократичне суспільство у державі. Незважаючи на те, чи є межі розсуду широкими чи ні, вибір держави все-таки може бути підданий оцінці з боку Суду, оскільки останньому належать повноваження щодо розгляду усіх питань, пов'язаних із застосування і тлумаченням Конвенції. Загалом, також широка свобода розсуду існуватиме тоді, коли держава зобов'язана забезпечити баланс між конкуруючими приватними і публічними інтересами або правами за Конвенцією»». (*Hamalainen v. Finland* (2014), *Савіни проти України* (2008), *Курочкін проти України* (2010). Концепція «margin of appreciation" дозволяє державам приймати політичні рішення на власний розсуд тією мірою, якою вони не порушуватимуть права людини, визначені Конвенцією [9, 508].

ЄСПЛ надав оцінку правильності застосування дискреційних повноважень національними судами у низці справ. Відповідно до рішення ЄСПЛ у справі «Кромбах проти Франції» (*Krombach v France*) від 13 лютого 2001 р. Суд встановив, що Договірні Сторони користуються

▪ Роль міжнародно-правових інститутів у визначенні меж розсуду суду в кримінальному провадженні / М. М. Дзиндра // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2017. – № 2(16) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2017/n2/17dmmvkr.pdf>.

загалом широкими межами розсуду при оцінці того, як саме здійснюється право, закріплене в статті 2 Протоколу № 7 до Конвенції. Зокрема, перегляд вищим судом обвинувачення або вироку може стосуватися як питань права та фактів рішення, так і тільки питань права. У іншій справі Голдер проти Сполученого Королівства (*Golder v. the United Kingdom*) від 21 лютого 1975 року, серія А № 18, п. 36 Суд нагадує, що право на суд, одним з аспектів якого є право доступу до суду не є абсолютним; воно може бути обмеженим, особливо щодо умов прийнятності скарги. Однак право доступу до суду не може бути обмежене таким чином або у такій мірі, що буде порушена сама його сутність. Ці обмеження повинні мати законну мету та дотримуватися пропорційності між використаними засобами та досягнутими цілями [10, §37].

У даному аспекті необхідно звернути увагу на положення КПК України, які стосуються провадження на підставі угод і всупереч практиці ЄСПЛ не містять підстав для апеляційного та касаційного перегляду рішення суду про відмову в затвердженні угоди, без обґрунтованої законодавцем відсутності такої можливості, що фактично позбавляє сторони кримінального провадження можливості ефективно захистити свої законні права. Сторони в цій ситуації практично не захищені від суддівської сваволі, а можливість оскаржувати таке рішення в межах скарги на вирок суду, винесений за результатами розгляду усієї справи, є неефективним з огляду на тривалість розгляду судом кримінальних проваджень. Так, ухвалою Дніпровського районного суду м. Києва від 17 липня 2013 року, постановленою у підготовчому судовому засіданні, призначено судовий розгляд обвинувального акту у кримінальному провадженні щодо Л. та відмовлено в затвердженні угоди про примирення, укладеної між потерпілим ТОВ «Бершка Україна» в особі К. та Л., який обвинувачувався у вчиненні кримінального правопорушення,

▪ Роль міжнародно-правових інститутів у визначенні меж розсуду суду в кримінальному провадженні / М. М. Дзиндра // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2017. – № 2(16) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2017/n2/17dmmvkr.pdf>.

передбаченого ч. 1 ст. 185 КК України. Підставою для відмови у затвердженні угоди, суд зазначив те, що представник потерпілого в судове засідання не з'явився. Разом з тим, сама по собі неявка представника потерпілого в судове засідання не може бути підставою для відмови у затвердженні угоди. Крім того, в матеріалах провадження наявна заява представника потерпілого К. про те, що угода про примирення з обвинуваченим укладена нею добровільно, що їй зрозумілі наслідки укладення угоди, а також про те, що вона з об'єктивних причин не може взяти участь в судовому засіданні (справа № 755/15790/13-к). Таким чином, існує необхідність внесення змін в КПК України та доповнення його нормою, яка містила б підстави для оскарження рішення суду про відмову в затвердженні угоди в кримінальному провадженні.

Важливим також є рішення Суду у справі «С. і Марпер проти Сполученого Королівства» (S and Marper v United Kingdom) від 4 грудня 2008 року. У цій справі в рамках кримінальних справ, порушених щодо першого заявника за підозрою в замаху на грабіж та другого заявника – у переслідуванні своєї партнерки, у заявників взяли відбитки пальців і зразки клітин ДНК та створили профілі їхніх ДНК. Ці дані зберігалися на основі законодавства, що дозволяє їхнє безстрокове збереження, попри виправдувальний вирок щодо першого заявника і припинення кримінального провадження щодо другого. В цій справі Суд вважає, що неконкретний характер повноважень щодо збереження відбитків пальців, зразків клітинного матеріалу і профілів ДНК осіб, підозрюваних в скоєнні злочинів, але не засуджених за них – таких, як були застосовані у випадку цих заявників, не забезпечує справедливого балансу між конкурентними суспільними і приватними інтересами, і що держава-відповідач переступила всякі прийнятні межі розсуду у зв'язку з цим. Отже, оскаржуване збереження є непропорційним втручанням у право заявників

▪ Роль міжнародно-правових інститутів у визначенні меж розсуду суду в кримінальному провадженні / М. М. Дзиндра // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2017. – № 2(16) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2017/n2/17dmmvkr.pdf>.

на повагу до приватного життя і не може бути визнаним за необхідне в демократичному суспільстві.

Межі розсуду суду в практиці Міжнародного Суду Справедливості ООН. Міжнародний суд справедливості є головним судовим орган ООН, до юрисдикції якого входять усі питання, що передаються йому державами, і всі питання, передбачені Статутом ООН і чинними договорами і конвенціями. До складу Суду входять 15 суддів, проте з однієї країни не може бути більше одного судді. Судді обираються Генеральною Асамблеєю та Радою Безпеки ООН з числа осіб, номінованих національними групами. На відміну від будь-якої національної системи, де суддя у разі загрози виникнення конфлікту інтересів зобов'язаний самоусунутися чи бути усуненим від участі у розгляді справи, відповідно до ст. 31 Статуту Суду сторона справи, якщо її національність не представлена у складі суду, може призначити свого суддю ad hoc. Це зумовлено потребою узгодження і представлення у складі Суду цінностей відповідної національної спільноти, що зокрема має значний вплив на прийняття дискреційних рішень.

Міжнародний Суд Справедливості наділений широким колом дискреції, оскільки відповідно до ст. 38 Статуту Суду, він приймає рішення відповідно до міжнародних договорів і конвенцій, міжнародних звичаїв, загальних принципів права, визнаних цивілізованими націями, прецедентного права та правової доктрини, а також у разі домовленості сторін, Суд може вирішувати справу на основі принципу ex aequo et bono (по справедливості), не обмежуючи себе нормами міжнародного права, що діють.

Межі розсуду Суду визначаються ступенем його легітимності та визнання державами-учасницями. На відміну від національних судів, які в межах однієї держави наділені інструментами примусу і можуть впливати

▪ Роль міжнародно-правових інститутів у визначенні меж розсуду суду в кримінальному провадженні / М. М. Дзиндра // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2017. – № 2(16) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2017/n2/17dmmvkrp.pdf>.

на виконання своїх рішень, Міжнародний Суд Справедливості не володіє таким механізмом, і користується виключно політичними інструментами впливу на імплементацію своїх рішень [11, 55].

Межі розсуду суду в практиці Суду Справедливості ЄС.

Компетенція Суду Справедливості поширюється на питання забезпечення дотримання права ЄС та його тлумачення на запит держав-членів. У своїй діяльності Суд Справедливості ЄС керується принципом субсидіарності та визнання меж розсуду національних судів, відповідно до яких специфічні обставини, які визначають концепцію державної політики, можуть відрізнятися в різних країнах, а також, коли національне право повинно бути узгоджене з правом Спільноти (*Omega v. Oberbürgermeisterin* (2004)). Проте, у разі коли національні процедури є неефективними та створюється загроза правам та інтересам осіб, розсуд національних судів є недопустимим.

Суду Справедливості ЄС у своїй практиці виробив концепцію «меж дискреції» (*margin of discretion*), яка стала особливо актуальною з 1990-х років та знайшла відображення у низці судових справ. Ця концепція полягає в тому, що держава може обґрунтовувати рішення низкою особливих інтересів, які не притаманні іншим державам-членам ЄС, проте такі інтереси не можуть суперечити цінностям ЄС і повинні пройти тест пропорційності.

Співвідношення обсягу дискреційних повноважень національних судів та Суду Справедливості ЄС проілюстровано у справі Бельгійського Фламандського уряду у 2006 році. У цій справі Фламандський уряд намагався виправдати допущену дискримінацію на підставі відсутності відповідних регулятивних приписів і компетенції у їх прийнятті, яка належить федеральному уряду. Суд Справедливості ЄС прийняв рішення, яким постановив, що держави-члени не можуть схвалювати положення,

▪ Роль міжнародно-правових інститутів у визначенні меж розсуду суду в кримінальному провадженні / М. М. Дзіндра // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2017. – № 2(16) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2017/n2/17dmmvkr.pdf>.

практики чи ситуації у внутрішньому правопорядку, включаючи ті, що впливають із конституційної організації держави, для того щоб виправдати недотримання зобов'язань, які впливають із права Співтовариства [12, 62]. Це правило є важливим для України у перспективі членства у Європейському Союзі і відповідно зобов'язаннях дотримання положень права Співтовариства навіть попри недоліки та суперечливість внутрішнього законодавства.

Роль Суду полягає не в перегляді кінцевого рішення національного суду, а у перевірці процедур, передбачених національним законодавством. Таким чином, переглядаючи рішення національних судів Суд фактично здійснює судову правотворчість, яка в подальшому імплементується в національну систему [13, 166].

Вважаємо, що з огляду на перебування України на шляху до членства у Європейський Союз і подальше поширення на неї компетенції Суду Справедливості ЄС доцільним є врахування практики Суду як українським законодавцем, так і судами, хоча на даний момент лише у формі рекомендацій.

Висновки. Аналіз практики застосування дискреційних повноважень міжнародними судовими органами дозволяє дійти висновку, про її важливість та необхідність імплементації в законодавство України та судову практику. Зокрема потребує вдосконалення інститут оскарження рішення суду про відмову в затвердженні угоди в кримінальному провадженні, а саме необхідно доповнити КПК України відповідною підставою для оскарження цього рішення суду. Хоча усі міжнародні судові інститути є різними у своїй будові та організації, вони наділені широкими повноваженнями приймати дискреційні рішення, які мають значну вагу як для міжнародної, так і для національної правотворчості. Міжнародні інституції визначають межі розсуду шляхом встановлення відповідних

▪ Роль міжнародно-правових інститутів у визначенні меж розсуду суду в кримінальному провадженні / М. М. Дзиндра // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2017. – № 2(16) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2017/n2/17dmmvkr.pdf>.

нормативних приписів, які лімітують поведінку суду, а також шляхом тлумачення відповідних положень в контексті судової практики, яка в деяких випадках має зобов'язальний характер для України, а в деяких - рекомендаційний. При дотриманні Україною євроінтеграційного вектору розвитку, рішення Суду Справедливості ЄС набудуть обов'язкового характеру, зокрема, щодо визначення меж розсуду суду в кримінальних провадженнях.

Список використаних джерел

1. Барак А. Судейское усмотрение / Аарон Барак. – Москва: Норма, 1999. – 376 с.
2. Канцір В. С. Проблеми судового угляду при застосуванні кримінального законодавства України : дис. канд. юр. наук : 12.00.08 / Канцір Володимир Степанович – Львів, 1998. – 168 с.
3. Вапнярчук В. П. Межі застосування судового розсуду в кримінальному провадженні [Електронний ресурс] / В. П. Вапнярчук // Теорія і практика правознавства. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/6362/1/Vapnyarchuk.pdf>.
4. Gingburg T. Bounded Discretion in International Judicial Lawmaking / Tom Gingburg. // Journal of International Law. – 2005. – №45. – С. 631–674
5. Рісний М. Б. Правозастосувальний розсуд у юридичній практиці / М. Б. Рісний. // Праці Львівської лабораторії прав людини і громадянина Науково-дослідного інституту державного будівництва та місцевого самоврядування Академії правових наук України. Дослідження та реферати. – 2007. – №16. – С. 197.
6. Goldstein L. F. From Democracy to Juristocracy / L. F. Goldstein. // Law & Society Review. – 2004. – №38. – С. 611– 629.

▪ Роль міжнародно-правових інститутів у визначенні меж розсуду суду в кримінальному провадженні / М. М. Дзіндра // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2017. – № 2(16) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2017/n2/17dmmvkr.pdf>.

7. Мелешевич А. А. Юристократія та захист соціально-економічних прав конституційним судом України / А. А. Мелешевич, І. В. Лозовий. // Наук. зап. НаУКМА. Сер. Юрид. науки.. – 2010. – №103. – С. 12–20.
8. Fenwick H. Civil Liberties and Human Rights/ Helen Fenwick. – London: Cavendish Publishing Limited, 2005. – 1256 с.
9. Dothan S. In Defence of Expansive Interpretation in the European Court of Human Rights / Shai Dothan. // Cambridge Journal of International and Comparative Law. – 2014. – №3. – С. 508–531.
10. Guérin v. France від 29 липня 1998 року, Reports of Judgments and Decisions 1998-V, p. 1867, § 37
11. Ford C. Judicial Discretion in International Jurisprudence / Cristopher Ford. // Duke Journal of Comparative and International Law. – 1994. – №5. – С. 35–86.
12. Rainer A. Limitation of National Sovereignty through European Integration / Arnold Rainer. – Netherlands: Springer, 2016. – 196 с.
13. Heffernan L. A Discretionary Jurisdiction for the European Court of Justice / Liz Heffernan. // Irish Jurist. – 1999. – №34. – С. 148 –169.

Дзиндра М. М.

Роль міжнародно-правових інститутів у визначенні меж розсуду суду в кримінальному провадженні

У статті здійснюється аналіз дискреційних повноважень міжнародних судових органів та їх вплив на визначення меж розсуду в кримінальному провадженні України. Значна увага приділяється практиці Європейського суду з прав людини, як безпосередньому джерелу права в Україні. З урахуванням практики ЄСПЛ пропонується вдосконалення інституту угод у кримінальному провадженні. Також досліджується функціонування

▪ Роль міжнародно-правових інститутів у визначенні меж розсуду суду в кримінальному провадженні / М. М. Дзиндра // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2017. – № 2(16) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2017/n2/17dmmvkr.pdf>.

Міжнародного Суду Справедливості ООН та Суду Справедливості ЄС, з огляду розмежування дискреційних повноважень на національному та міжнародному рівнях. Досліджуються концепції розмежування дискреційних повноважень, вироблені у практиці міжнародних судових органів. Визначаються джерела та форми закріплення норм, які лімітують дискреційну владу суду в кримінальному провадженні у міжнародно-правовому контексті.

Ключові слова: відправлення правосуддя, розсуд суду, практика Європейського суду з прав людини, межі схвалення дискреційних повноважень держави, межі розсуду.

Дзиндра М. М.

Роль международно-правовых институтов в определении границ усмотрения суда в уголовном производстве

В статье проводится анализ дискреционных полномочий международных судебных органов и их влияние на определение границ усмотрения в уголовном производстве Украины. Значительное внимание уделяется практике Европейского суда по правам человека, как непосредственному источнику права в Украине. С учетом практики ЕСПЧ предлагается совершенствование института соглашений в уголовном производстве. Также исследуется функционирование Международного Суда ООН и Суда Справедливости ЕС, учитывая разграничения дискреционных полномочий на национальном и международном уровнях. Исследуются концепции разграничения дискреционных полномочий, произведенные в практике международных судебных органов. Определяются источники и формы закрепления норм, ограничивающих дискреционную власть суда в уголовном производстве в международно-правовом контексте.

- Роль міжнародно-правових інститутів у визначенні меж розсуду суду в кримінальному провадженні / М. М. Дзиндра // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2017. – № 2(16) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2017/n2/17dmmvkr.pdf>.

Ключевые слова: отправление правосудия, усмотрение суда, практика Европейского суда по правам человека, границы одобрения дискреционных полномочий государства, границы усмотрению.

Dzyndra M. M.

The role of international legal institutes in determining the limits of the court's discretion in criminal proceedings

Discretionary powers of international judicial bodies and their influence on determining the limits of discretion in the criminal proceedings of Ukraine are analyzed. Special attention is paid to the practice of the European Court of Human Rights as a direct source of law in Ukraine. According to the practice of the ECHR, offers for the improvement of the agreements institute in criminal proceeding are made. The functioning of the UN International Court of Justice and the EU Court of Justice are examined, in respect to the distinction between discretionary powers at the national and international levels. The concepts of discretionary powers developed in the practices of international judicial bodies are explored. The sources and forms of norms, limiting the discretionary power of the court in criminal proceedings in the international legal context, are determined.

Key words: administration of justice, judicial discretion, case law of the European Court of Human Rights, margin of appreciation, margin of discretion.

-
- Роль міжнародно-правових інститутів у визначенні меж розсуду суду в кримінальному провадженні / М. М. Дзиндра // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2017. – № 2(16) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2017/n2/17dmmvkr.pdf>.